

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for faget modersmåls- undervisning

Indhold

Indledning	3
1. trinforløb for 1.- 3. klassetrin	4
Mundtlig kommunikation	4
Skriftlig kommunikation	5
Kultur og samfund	6
2. trinforløb for 4.- 6. klassetrin	7
Mundtlig kommunikation	7
Skriftlig kommunikation	8
Kultur og samfund	9
3. trinforløb for 7.- 9. klassetrin	10
Mundtlig kommunikation	10
Skriftlig kommunikation	11
Kultur og samfund	12
It og medier	13
Innovation og entreprenørskab	14

Indledning

Modersmålsundervisning gives til et begrænset antal tosprogede elever i den undervisningspligtige alder. I henhold til et EU-direktiv 77/486 er Danmark forpligtet til at give modersmålsundervisning til tosprogede børn fra EU/EEA landene, såvel som til elever fra Færøerne og Grønland.

Faget modersmålsundervisning er et frivilligt fag fra 1. til 9. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: 1.- 3. klasse, 4.- 6. klasse og 7.- 9. klasse.

Læseplanen beskriver undervisningens tre indholdsområder: Mundtlig kommunikation, skriftlig kommunikation samt kultur og samfund.

Modersmålsundervisningen skal betragtes som et samlet forløb helt fra 1. til 9. klasse uden mærkbare overgange mellem forløbene.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes alder, i det sprog eleverne allerede har udviklet, i de erfaringer eleverne har med at tilegne sig sprog i andre kontekster og i deres kendskab i det hele taget til sprog, sprogbrug og begreber. Endvidere tages

der afsæt i elevernes kulturelle baggrund, i deres kendskab til og færdigheder i dansk og andre sprog, i forståelse af deres omverden samt i brug af it.

For de elever, der har påbegyndt deres skolegang i hjemlandet eller et andet land, bygges der videre på disse erfaringer.

Sprogpedagogikken i faget sikrer, at eleverne igennem hele forløbet opbygger deres selvtillid som brugere af modersmålet og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for tilegnelsen af faget. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer afhængig af emnet/indholdet og aktiviteternes art. Både de forskellige organisationsformer og valg af indhold sikrer, at eleverne møder og får erfaringer med en mangfoldighed af sproglige udtryksformer gennem forløbene.

De tre centrale kundskabs- og færdighedsområder er indbyrdes afhængige og bør derfor integreres i de enkelte undervisningsforløb, således at sprogarbejdet tager udgangspunkt i og er organiseret omkring et alderssvarende og

relevant indhold. Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

1. trinforløb for 1.- 3. klassetrin

Eleverne skal arbejde med sproget i mange forskellige situationer ved at tale med og lytte til andre, ved at læse og skrive og ved at udforske sproget, bl.a. gennem leg og eksperimenter.

Hovedvægten lægges på at videreudvikle elevernes funktionelle talesprog og på deres møde med skriftsproget. Der arbejdes med konkrete emner, der udspringer af elevernes hverdag, herunder

kultur- og samfundsforhold. Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes individuelle sproglige forudsætninger

Mundtlig kommunikation

Mundtlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på udvikling og konsolidering af ordforråd og viden og færdigheder i modersmålets syntaks.

Samtale fokuserer på ordforråd, syntaks og pragmatik i en kommunikativ og funktionel kontekst.

Strategier fokuserer på at fremme forståelsen i kommunikation med andre.

I arbejdet med at samtale om egne oplevelser og erfaringer og kendte emner indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet udviklingen af elevernes samtalefærdighed baserer sig på elevernes viden om såvel sprogets grammatiske som funktionelle aspekter samt ordforråd.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres på elevernes talesprog, især på at udvikle og konsolidere deres ordforråd om kendte emner og deres kendskab til modersmålets syntaks. Der arbejdes med ordforråd, således at dette bliver bredt, dybt og varieret og med viden om og færdigheder i sprogets formelle sider. Sproglig præcision angiver at der skal

fokuseres både på sprogets indholdsmæssige sider og sprogets formelle sider.

Gennem forløbet udbygger eleverne deres forståelse af modersmålet. Det skal blandt andet ske gennem ordforrådsarbejde i en kommunikativ sammenhæng. I aktiviteterne indgår ord og begreber, der knytter sig til elevernes egne oplevelser og erfaringer.

Senere i forløbet udvides ordforråd og kommunikation til også at omfatte kendte emner og fagbegreber.

Samtale

Under samtaledeltagelse fokuseres på elevernes evne til at formulere sig om egne oplevelser og til at kunne forstå og deltage i en samtale om hverdagslige emner.

Udgangspunktet for elevernes arbejde med samtale er et præcist ordforråd om egne oplevelser og erfaringer og kendte emner. I forløbet skal eleverne arbejde med samtalers opbygning, og med hvordan forskellige sproghandlinger bruges i samtalspragmatik. Arbejdet med samtale rummer muligheder for at arbejde med både ordforråd, syntaks og pragmatik i en kommunikativ og funktionel kontekst. Således skal krav til samtale komme før krav til elevernes sproglige præcision og korrekthed.

Strategier

Under strategier fokuseres på elevernes evne til at benytte strategier, der fremmer forståelsen i kommunikationen med andre. Arbejdet med strategier i indskoling tager udgangspunkt i, hvilke strategier eleven kan

anvende for at kommunikationen opretholdes. I denne fase skal eleverne lære, hvordan man spørger om hjælp til forståelse, og hvordan man kommer videre i en samtale, selvom ordforrådet ikke slår til, fx ved at bruge gættestrategier og omskrivninger.

Først i forløbet lægges vægten på elevernes bevidsthed om egne styrker og svagheder i samtalen. Senere i forløbet arbejdes med gættestrategier.

Skriftlig kommunikation

Kompetenceområdet skriftlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på udvikling og konsolidering af ordforråd og viden om og færdigheder i modersmålets syntaks

Tekster fokuserer på at forstå og skrive enkle tekster.

Strategier fokuserer på læseforståelsesstrategier.

I arbejdet med at skrive og forstå enkle tekster indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet udviklingen af skriftsprogsfærdigheder baserer sig både på mikrostrukturelle forhold som viden om tegn/lyd-forhold, samt på viden om syntaks og morfologi og genrekendskab.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres på elevernes viden om sproglige forhold på modersmålet og ordforråd. Det er vigtigt at understrege begrebet sproglig præcision, så tilegnelsen af modersmålet bliver så præcist som muligt.

I begyndelsen af forløbet udbygger eleverne deres kendskab til og forståelse for, hvordan ordforråd opbygges, og hvordan modersmålet danner og bøjer ord samt på ordrækkefølgen i modersmålet. Det skal bl.a. ske ved at eleven arbejder med orddannelser og bøjninger af de store ordklasser. I aktiviteterne indgår grammatiske

øvelser og sprogsammenligninger. I begyndelsen af forløbet skal der ikke stilles krav til korrekthed, når eleverne skriver egne tekster. Senere i dette forløb stilles større krav til grammatisk og syntaktisk korrekthed og sammenhæng.

Tekster

Under tekster fokuseres på elevernes læsefærdigheder på modersmålet med særligt fokus på læseforståelse.

Eleverne arbejder med at forstå og skrive enkle, alderssvarende tekster, herunder også at forstå tekster fra nettet.

Der arbejdes med at eleverne kan læse og skrive enkle, korte tekster, og med elevernes forståelse af det læste. Til slut i forløbet kan eleverne læse og forstå enkle fiktionstekster, som er skrevet på originalsproget, og eleverne kender de vigtigste fiktive genrer fra modersmålet.

Elevernes læsning understøttes af forforståelsesarbejde og arbejde med ordforråd og begreber og

udfordres af at læse enkle, alderssvarende tekster på originalsproget.

I aktiviteterne indgår højtlesning, genfortælling, diskussion og fortolkning af det læste og tekst-sammenligninger.

I de to første faser af forløbet lægges vægten på enkle skriveaktiviteter, fx øvelser, hvori der indgår opgavesvar, fælles skrivning af enkle historier eller beretninger, som fx tager udgangspunkt i egne erfaringer. Sidst i forløbet udvides elevernes skrivefærdigheder ved, at eleverne i højere grad skriver sammenhængende tekster selvstændigt.

Strategier

Under strategier fokuseres der på at udvikle elevernes metabevindsthed om læsning og læseprocessen, herunder at anvende relevante it-ressourcer.

Arbejdet med strategier i indskoling tager udgangspunkt i elevens læsefærdigheder på modersmål og dansk. Eleverne

har eller er i gang med at lære at læse på dansk, og her tilegner de sig viden om sproglige forhold, som har betydning for læsning. Undervisning i læsning på modersmålet bygger videre på de strategier, som børnene lærer

i danskfaget. I begyndelsen af forløbet skal eleverne især trække på og anvende viden om tegnlyd forhold i modersmålet og bevidst anvende strategier, der baserer sig på afkodning. Senere i forløbet skal eleven inddrage sproglig viden

fra andre niveauer, herunder morfologi, og eleven skal kunne anvende forskellige ressourcer, som fx it-baserede opslagsbøger, når der opstår sproglige problemer.

Kultur og samfund

Kultur og samfund omfatter to færdigheds- og vidensområder:

Kultur fokuserer på kulturel forståelse af hverdagslivet i Danmark og i oprindelseslandet.

Samfund fokuserer på sammenligning af hverdagslivet i Danmark med oprindelseslandet i forhold til generelle levevilkår, skole og boligforhold.

Kultur

I begyndelsen af forløbet udbygger eleverne deres kendskab til og forståelse af kulturelle forskelle og ligheder, der har hverdagslivet i Danmark og i oprindelseslandet som udgangspunkt. I aktiviteterne skal der tages udgangspunkt i det genkendelige og nære for eleverne. Det er temaer og emner, der handler om traditioner, normer og værdier i forhold til familie- og skoleliv. Undervisningen kan med fordel inddrage etnografiske metoder, hvor elever, forældre og underviser udforsker og beskriver kulturelle praksisser og erfaringer fra børnenes hverdagsliv.

Under kultur fokuseres på elevernes kulturelle forståelse af samfundsmæssige emner i Danmark og i oprindelseslandet.

I arbejdet med kultur og samfund bør det tilstræbes, at eleverne bliver repræsenteret for et dynamisk begreb om kultur og kulturel identitet, således at eleverne opdager forskelle og ligheder både mellem kulturer og inden for samme kultur.

Samfund

Under samfund fokuseres på elevernes forståelse af forholdet i samfundet i Danmark og i oprindelseslandet. Udgangspunktet i forløbet skal udbygge elevernes indsigt i og viden om forskelle og ligheder i samfundsforhold i Danmark og i oprindelseslandet.

Der arbejdes med at sammenligne hverdagslivet i Danmark med oprindelseslandet i forhold til generelle levevilkår, skole og

boligforhold. For at bibringe eleverne tidssvarende, realistisk og dynamisk forståelse af kulturelle forhold, kan undervisningen med fordel inddrage etnografiske metoder, hvor elever, forældre og underviser udforsker og beskriver kulturelle praksisser og erfaringer fra børnenes hverdagsliv.

2. trinforløb for 4.- 6. klassetrin

Sproget som mundtligt og skriftligt kommunikationsmiddel er i centrum. Der arbejdes med mange forskellige teksttyper, og

der veksles mellem individuelt, par-, gruppe- og klassearbejde. Eleverne opøves i at samtale, diskutere, argumentere, stille

spørgsmål og fremlægge emner med relevans for deres skole og hverdag, herunder kultur og samfundsforhold.

Mundtlig kommunikation

Mundtlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på elevernes anvendelse af grammatiske begreber på modersmål og dansk og på at udbygge elevernes ordforråd.

Samtale fokuserer på sproglige normer for samtale og diskussioner på modersmålet.

Strategier fokuserer på opretholdelsen af kommunikation

I arbejdet med at samtale om egne oplevelser og erfaringer og kendte emner indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet udviklingen af elevernes samtalefærdighed baserer sig på elevernes viden om såvel sprogets grammatiske som funktionelle aspekter samt ordforråd.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres på elevernes anvendelse af grammatiske begreber på henholdsvis modersmål og dansk, og der arbejdes videre med at udbygge elevernes ordforråd. Gennem forløbet udbygger eleverne deres viden om modersmålet, herunder deres forståelse af forskelle og ligheder mellem modersmålet og dansk. Det skal blandt andet ske gennem

arbejdet med basale grammatiske kategorier i et sammenlignende perspektiv. Endvidere skal der arbejdes med at udbygge og konsolidere elevernes ordforråd om både kendte emner og emner fra skolelivet.

Samtale

Under samtaledeltagelse fokuseres på elevernes evne til at formulere sig om kendte emner fra hverdagen og skolens fag.

Gennem forløbet udbygger eleverne deres viden om sproglige normer for samtale og diskussioner på modersmålet. I forløbet arbejdes der med at udbygge elevernes viden om og færdigheder i at udtrykke sig hensigtsmæssigt på modersmålet og at gøre brug af modersmålet i en række forskellige kommunikationssituationer. Gennem forløbet

opbygges både elevernes færdigheder men også elevernes bevidsthed og viden om forskelle og ligheder mellem modersmålets normer og udtryksformer og dansk.

Strategier

Under strategier fokuseres på elevernes evne til at benytte forskellige strategier for at fremme samtale og diskussion om kendte såvel som ukendte emner.

Arbejdet med strategier på mellemtrinnet tager udgangspunkt i hvilke strategier, eleven kan anvende for at kommunikationen opretholdes. Først i forløbet lægges vægten på omskrivninger og kodeskift. Senere inddrages relevante it-baserede hjælpemuligheder.

Skriftlig kommunikation

Skriftlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på sproglig form, korrekthed og hensigtsmæssighed i egne og andres tekster.

Tekster fokuserer på konsolidering af elevernes læsefærdigheder gennem læsning, diskussion og fortolkning af både fiktions- og faktatekster på modersmålet.

Strategier fokuserer på anvendelse af læseforståelsesstrategier fra både mikro- og makrostrukturelle tekstniveauer.

I arbejdet med at skrive og forstå tekster på modersmålet indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet den fortsatte udvikling af skriftsprogfærdigheder baserer sig både på eksplicit viden og bevidsthed om sproglige forhold på modersmålet, herunder også genre- og tekstkendskab.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres der i dette forløb på at udvide elevens viden om sproglige forhold på modersmålet og på fortsat at opbygge et bredt og dybt ordforråd hos eleven.

I dette forløb bygges der videre på elevernes viden om orddannelse og grammatiske regler fra 1. forløb. Eleverne kan nu anvende et basalt grammatisk beskrivelsesapparat til at beskrive både egne og læste tekster på modersmålet. Eleverne kan tale om sproglig form, korrekthed og hensigtsmæssighed i egne og andres tekster, og eleverne kan sammenligne grundlæggende grammatiske forhold i modersmålet med dansk.

I løbet af forløbet højnes, skærpes og præciseres kravene til sproglig præcision i ordforråd og sproglig korrekthed i sproglig form.

Tekster

Under tekster fokuseres på en fortsat udvikling af elevens læsefærdigheder på modersmålet med særligt fokus på læseforståelse og genreforståelse.

I dette forløb arbejdes der videre med at konsolidere elevernes læsefærdigheder gennem læsning, diskussion og fortolkning af både fiktions- og faktatekster på modersmålet.

Elevernes egen skrivefærdighed på modersmålet udvikles dels gennem læsning af tekster på originalsproget og dels ved at eleverne skriver kortere, sammenhængende tekster om kendte emner i forskellige genrer.

Elevernes læsning understøttes af fortsat arbejde med ordforråd og begreber i originalsprogstekster. I aktiviteterne indgår højtlesning, genfortælling, diskussion og fortolkning af det læste og tekst-sammenligninger.

I løbet af dette forløb udvikler eleverne skrivefærdigheder, så de kan skrive præcise, korrekte og sammenhængende tekster om emner fra deres hverdag og fra skolens fag.

Strategier

Under strategier fokuseres der på fortsat at udvikle elevernes

metabevidsthed om læsning og læseprocessen, herunder særligt at anvende genrekendskab som en læseforståelsesstrategi.

Arbejdet med strategier tager i dette forløb afsæt i elevernes fortsatte læseudvikling, hvor mødet med stadig mere komplekse tekster i skolens øvrige undervisning skærper elevernes tekstforståelse og bevidsthed. I dette forløb kan eleverne anvende læseforståelsesstrategier fra både mikro- og makrostrukturelle tekstniveauer, eleverne kan overvåge egen læseforståelse og søge hensigtsmæssige løsninger på læseforståelsesproblemer, herunder bevidst anvende it-ressourcer hensigtsmæssigt. I dette forløb arbejdes der særligt med at udvikle elevernes bevidsthed om læseformål med forskellige tekster.

Kultur og samfund

Kultur og samfund omfatter to færdigheds- og vidensområder:

Kultur fokuserer på kendskab til og forståelse for kulturelle forskelle og ligheder i Danmark og oprindelseslandet.

Samfund fokuserer på viden om samfundsmæssige forskelle og ligheder i skole- og arbejdsliv i Danmark og oprindelseslandet.

Kultur

Under kultur fokuseres på elevernes kulturelle forståelse af skole og uddannelse i Danmark og i oprindelseslandet.

I begyndelsen af forløbet udbygger eleverne deres kendskab til og forståelse af kulturelle forskelle og ligheder, hvor skole og uddannelse i Danmark og i oprindelses-

landet som udgangspunkt.

I aktiviteterne skal der tages udgangspunkt i temaer og emner, der ser normer og værdier i forhold til skole- og uddannelse.

Samfund

Under samfund fokuseres på elevernes samfundsmæssige forståelse af skole og arbejdsliv i Danmark og i oprindelseslandet.

Udgangspunktet i forløbet skal udbygge elevernes indsigt i og viden om forskelle og ligheder i samfundsforhold i Danmark og i oprindelseslandet.

Der arbejdes med at sammenligne skole og samfundsforhold i Danmark med oprindelseslandet, særligt i forhold til skole, uddannelse og arbejdsliv.

3. trinforløb for 7.-9. klassetrin

Hovedvægten lægges på den præcise og nuancerede brug af sproget. Eleverne skal møde et varieret og mangfoldigt udbud af aldersvarende tekster og emner, der relaterer sig til hverdag og

skole, kultur- og samfundsforhold.

Der arbejdes målrettet med samtalen som redskab og genstand for undervisningen og med, at

eleverne udvikler deres evne til at forstå modersmålet i forskellige varianter, såvel i naturlig tale som i it-baserede medier.

Mundtlig kommunikation

Mundtlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på at bruge et præcist og nuanceret talesprog.

Samtale fokuserer på forståelse af regionale og sociale udtaler samt dialogiske og monologiske genrer.

Strategier fokuserer på målrettet kommunikation i forhold til flersprogethed.

I arbejdet med at samtale om egne oplevelser og erfaringer og kendte emner indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet udviklingen af elevernes samtalefærdighed baserer sig på elevernes viden om såvel sprogets grammatiske som funktionelle aspekter samt ordforråd.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres på elevernes anvendelse af præcis og nuanceret tale samt begrundede sproglige valg.

Gennem forløbet udbygger eleverne deres anvendelse af modersmålet. Det skal blandt andet ske gennem arbejdet med forskellige genrer og stilistiske virkemidler.

Samtale

Under samtale fokuseres på elevernes brug af diskussion, fremlæggelse og formidling af fagligt stof.

Gennem forløbet udbygger eleverne deres viden om modersmålet til brug for diskussion og faglig formidling. I begyndelsen af forløbet arbejdes med forskellige varianter af målsproget. Senere arbejdes der med at bruge talesproget til diskussion, men også til monologiske genrer, fx fremlæggelser og anden faglig formidling, med it-midler til støtte for hverdags- og skolesprog.

Strategier

Under strategier fokuseres på elevernes evne til at benytte strategier, der fremmer forskellige refleksioner over eget sprogvalgsmål.

Arbejdet med strategier i overbygningen tager udgangspunkt i hvilke strategier, eleven kan anvende, for at kommunikationen lykkes i forskellige situationer. Først i forløbet lægges vægten på egne sprogvvalg og kodeskift. Senere i forløbet arbejdes med strategier i faglige sammenhænge. Eleven skal vide, at forskellige strategier har forskellig værdi for sprogtilægnelsen, eleven skal endvidere vide, at kodeskift og kodemiks er en ressource for flersprogede talere i mange situationer.

Skriftlig kommunikation

Skriftlig kommunikation omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Sproglig præcision og bevidsthed fokuserer på valg af præcise og relevante ord og sproglige og stilistiske registre til relevante formål.

Tekster fokuserer på skrivning af sammenhængende, korrekte og præcise tekster i en hensigtsmæssig form og stil om både hverdagslige og faglige emner.

Strategier fokuserer på anvendelse af læseforståelsesstrategier til mikro- og makrostrukturelle tekstniveauer.

I arbejdet med at skrive og forstå enkle tekster indgår alle færdigheds- og vidensområder under kompetenceområdet, idet udviklingen af skriftsprogsfærdigheder baserer sig både på mikrostrukturelle forhold som viden om tegn/lyd-forhold, samt på viden om syntaks og morfologi og genrekendskab.

Sproglig præcision og bevidsthed

Under sproglig præcision og bevidsthed fokuseres der i dette forløb på at konsolidere elevens grammatiske viden og bevidsthed, således at elevens modersmålsanvendelse bliver præcis og hensigtsmæssig.

I dette forløb bygges der videre på elevernes viden om grammatisk form og forholdet mellem sproglige forhold på dansk og modersmålet, som eleverne tilegnede sig i det foregående forløb. Eleverne kan anvende ordforråd og sproglige mønstre, således at de kan udtrykke sig skriftligt om både hverdagslige emner og faglige emner.

Eleverne skal kunne vælge præcise og relevante ord og sproglige og stilistiske registre til relevante formål. Sidst i forløbet kan eleverne bevidst producere tekster i forskellige stiler.

Tekster

Under tekster fokuseres på en fortsat udvikling af elevernes læsefærdigheder på modersmålet med særligt fokus tekst-, genre- og sprogsammenligninger.

I dette forløb arbejdes der videre med at konsolidere elevens tekst- og genrebevidsthed gennem læsning af fiktive, fakta- og forskellige medietekster på originalsproget. Eleverne har viden om, hvordan tekster i forskellige genrer bygges op og deres forskellige sproglige mønstre, og eleverne har viden om ligheder og forskelle mellem lignende tekster på dansk og modersmålet.

Elevernes egen skrivefærdighed på modersmålet udvikles dels gennem læsning af tekster på originalsproget og dels gennem at eleverne skriver sammenhængende, korrekte og præcise tekster i en hensigtsmæssig form og stil om både hverdagslige og faglige emner.

Elevernes læsning understøttes af fortsat arbejde med ordforråd og begreber i originalsprogstekster. I aktiviteterne indgår højtlesning, genfortælling, diskussion og fortolkning af det læste og tekst-sammenligninger.

Strategier

Under strategier fokuseres der på fortsat at udvikle elevernes metabevindthed om læsning og læseprocessen.

Arbejdet med strategier tager i dette forløb afsæt i elevernes fortsatte læseudvikling, hvor mødet med stadig mere komplekse tekster i skolens øvrige undervisning skærper elevernes tekstforståelse og bevidsthed. I dette forløb kan eleverne bevidst anvende læseforståelsesstrategier fra både mikro- og makrostrukturelle tekstniveauer, eleverne kan overvåge og kontrollere egen læseforståelse og vurdere hensigtsmæssigheden af forskellige strategier til at løse læseforståelsesproblemer, herunder bevidst anvende it-ressourcer hensigtsmæssigt.

Kultur og samfund

Kultur og samfund omfatter to færdigheds- og vidensområder:

Kultur fokuserer på nuancering af den kulturelle forståelse

Samfund fokuserer på diskussion og sammenligning af fx styreformer og ligeberettigelse.

Kultur

Under kultur fokuseres på elevernes refleksion over kulturelle begreber og forskellige kulturbegreber. I begyndelsen af forløbet anvender eleverne deres viden om kultur og forskellige kulturbegreber til refleksion og diskussion, hvor kulturelle ligheder og forskelle i Danmark og i oprindelseslandet er udgangspunktet. Fokus i arbejdet vil være på, hvordan en mere nuanceret kulturel forståelse vil kunne kvali-

ficere deres handlemuligheder.

I aktiviteterne skal der anvendes tekster, der afspejler forskellige kulturbegreber og -opfattelser mellem Danmark og oprindelseslandet.

Samfund

Under samfund fokuseres på elevernes refleksion over samfundsmæssige forskelle og ligheder i Danmark og i oprindelseslandet. Udgangspunktet i forløbet skal

udbygge elevernes indsigt i og viden om forskelle og ligheder i samfundsforhold til videre refleksion og diskussion mellem Danmark og oprindelseslandet.

Der arbejdes med at diskutere og sammenligne fx styreformer og ligeberettigelse mellem Danmark og oprindelseslandet.

It og medier

It og medier er en ressource til modersmålsundervisningen. It og medier giver adgang til forskellige sproglige input, som er autentiske og aktuelle.

It- og mediekompetencer kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Der arbejdes i alle kompetenceområder med eleverne som målrettede og kreative producenter og som ansvarlige deltagere.

Eleverne skal kunne bruge forskellige programmer, der kan støtte og styrke deres kommunikative kompetencer i alle kompetenceområderne.

Der er særlig fokus på to af de fire elevpositioner:

Eleven som kritisk undersøger

De digitale ordbøger, grammatiske oversigter samt computerens stave- og grammatikkontrol fungerer som digitale hjælpemidler i modersmålsundervisningen. Eleverne skal kunne foretage genreopslag både på dansk og modersmålet samt vurdere, hvilket ord eller udtryk, der passer ind i konteksten.

Eleven som målrettet og kreativ producent

Eleverne skal have kompetencer som målrettede og kreative producenter i digital produktion inden for alle kompetenceområderne, fx kan de i modersmålsundervisningen lave en digital præsentation af sig selv og de nære omgivelser, som kan præsenteres mundtligt i undervisningen.

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

Sprogundervisning skal motivere eleverne til at udfolde sig, tage chancer og afprøve deres sprog i mange og gerne utraditionelle situationer. Det skal være helt naturligt at begå fejl, og alle skal vide, at det er fejlene, man lærer af. Det drejer sig om at lære at turde handle og eksperimentere som en naturlig del af fagligt arbejde og læring.

I alle kompetenceområderne arbejdes med dimensionen strategier. Eleverne skal strategisk kunne variere deres kommunikation mundtligt, skriftligt og digitalt alt efter målgruppe og situation. At være innovativ og entreprenant omfatter i høj grad

samarbejde. Vi er som ofte mest innovative gennem mødet med det, der er anderledes.

I alle kompetenceområderne arbejdes der med, at eleverne skal kunne kombinere og omsætte deres faglige viden på nye måder. Ved at give plads til utraditionelle forslag og ideer fra elevernes side, skal de opmuntres til at eksperimentere og lege med både sprog og tematikker i undervisningen. Når eleverne får mulighed for at udfolde sig gennem opgaver, der rummer udfordringer til flere sanser, motiveres de til at bruge deres fantasi. Det styrker elevernes divergente tænkning.

Centralt i udviklingen af elevernes innovative og entreprenante kompetencer er at sørge for succesoplevelser. Eleverne skal opnå tro på egen formåen gennem mange succesoplevelser og derigennem tro på, at de både i og uden for skolen er i stand til at løse de sproglige opgaver, de møder i en moderne verden.